

**OGÓLNE ZASADY UDZIELANIA WSPARCIA NA TWORZENIE MIEJSC PRACY
W SEKTORZE EKONOMII SPOŁECZNEJ M.IN. POPRZECZ WSPARCIE NA TWORZENIE
PRZEDSIĘBIORSTW SPOŁECZNYCH W RAMACH DZIAŁANIA 7.3 RPO WZ 2014-2020
(Wersja 1.2) – z dnia 27 lipca 2018 r.**

I. Cel dokumentu

Zasady stanowią spis regulacji dla Beneficjentów w zakresie realizacji Działania 7.3 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020.

Zasady określają minimalne wymagania dotyczące Beneficjentów, typu i zakresu tematycznego projektów, uczestników (bezpośrednich odbiorców pomocy), zasad przyznawania wsparcia, w szczególności dotacji na stworzenie miejsc pracy, w tym zasad udzielania pomocy publicznej/ *de minimis*, a także monitorowania i rozliczania przyznanego wsparcia w ramach 2 typu projektów w Działaniu 7.3.

II. Podstawowe pojęcia¹

Osoby bezrobotne – osoby bezrobotne w rozumieniu w Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020, tj. osoby pozostające bez pracy, gotowe do podjęcia pracy i aktywnie poszukujące zatrudnienia. Niezależnie od spełnienia powyższych przesłanek, zarejestrowani bezrobotni są zaliczani do osób bezrobotnych. Osobami bezrobotnymi są zarówno osoby bezrobotne w rozumieniu Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności, jak i osoby zarejestrowane jako bezrobotne. Definicja nie uwzględnia studentów studiów stacjonarnych, nawet jeśli spełniają powyższe kryteria. Osoby kwalifikujące się do urlopu macierzyńskiego lub rodzicielskiego, które są bezrobotne w rozumieniu niniejszej definicji (nie pobierają świadczeń z tytułu urlopu), są również osobami bezrobotnymi (taka sytuacja ma miejsce w momencie gdy np. osoba bezrobotna urodziła dziecko, niemniej w związku z tym, iż jest niezatrudniona nie pobiera od pracodawcy świadczeń z tytułu urlopu macierzyńskiego lub rodzicielskiego. W związku z tym, należy ją traktować jako osobę bezrobotną).

Osoba uboga pracująca – osoba wykonująca pracę, za którą otrzymuje wynagrodzenie, i która jest uprawniona do korzystania z pomocy społecznej na podstawie przesłanki ubóstwa, tj. której dochody nie przekraczają kryteriów dochodowych ustalonych w oparciu o próg interwencji socjalnej,

Osoby lub rodziny zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym:

- a) osoby lub rodziny korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej lub kwalifikujące się do objęcia wsparciem pomocy

¹ Pojęcia zgodne z treścią Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.

społecznej, tj. spełniające co najmniej jedną z przesłanek określonych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;

- b) osoby, o których mowa w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym;
- c) osoby przebywające w pieczy zastępczej lub opuszczające pieczę zastępczą oraz rodziny przeżywające trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- d) osoby nieletnie, wobec których zastosowano środki zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2016 r. poz. 1654, z późn.zm.);
- e) osoby przebywające w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2017 r. poz. 2198, z późn. zm.);
- f) osoby z niepełnosprawnością – osoby z niepełnosprawnością w rozumieniu *Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020* lub uczniowie/dzieci z niepełnosprawnościami w rozumieniu *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze edukacji na lata 2014-2020*;
- g) członkowie gospodarstw domowych sprawujący opiekę nad osobą z niepełnosprawnością, o ile co najmniej jeden z nich nie pracuje ze względu na konieczność sprawowania opieki nad osobą z niepełnosprawnością;
- h) osoby niesamodzielne;
- i) osoby bezdomne lub dotknięte wykluczeniem z dostępu do mieszkań w rozumieniu *Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020*;
- j) osoby odbywające kary pozbawienia wolności;
- k) osoby korzystające z Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa (POPŻ).

Przedsiębiorstwo społeczne (PS) – podmiot, który spełnia łącznie poniższe warunki:

- a) jest podmiotem wyodrębnionym pod względem organizacyjnym i rachunkowym, prowadzącym
 - i. działalność gospodarczą zarejestrowaną w Krajowym Rejestrze Sądowym lub
 - ii. działalność odpłatną pożytku publicznego w rozumieniu art. 8 ustawy z dnia 24 kwietnia 2004 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, lub
 - iii. działalność oświatową w rozumieniu art. 170 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59, z późn.zm.), lub
 - iv. działalność kulturalną w rozumieniu art.1 ust. 1 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 862), której celem jest:

- i) integracja społeczna i zawodowa określonych kategorii osób wyrażona poziomem zatrudnienia tych osób:
- (1) zatrudnienie co najmniej 50%:
- osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, z wyłączeniem osób niepełnoletnich, lub
 - osób bezrobotnych, lub
 - absolwentów CIS i KIS, w rozumieniu art. 2 pkt 1a i 1b ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym, lub
 - osób ubogich pracujących, lub
 - osób opuszczających młodzieżowe ośrodki wychowawcze i młodzieżowe ośrodki socjoterapii, lub
 - osób opuszczających zakłady poprawcze i schroniska dla nieletnich;
- (2) zatrudnienie co najmniej 30% osób o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych lub osób z zaburzeniami psychicznymi, o których mowa w ustawie z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2017 r. poz. 882, z późn. zm.);
- ii) lub realizacja usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej, usług opieki nad dzieckiem w wieku do lat 3 zgodnie z ustawą z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz.U. z 2016 r. poz. 157, z późn. zm.) lub usług wychowania przedszkolnego w przedszkolach lub w innych formach wychowania przedszkolnego zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe, przy jednoczesnej realizacji integracji społecznej i zawodowej osób, o których mowa w ppkt i), wyrażonej zatrudnieniem tych osób na poziomie co najmniej 20% (o ile przepisy prawa krajowego nie stanowią inaczej);
- b) jest podmiotem, który nie dystrybuuje zysku lub nadwyżki bilansowej pomiędzy udziałowców, akcjonariuszy lub pracowników, ale przeznaczają go na wzmocnienie potencjału przedsiębiorstwa jako kapitał niepodzielny oraz w określonej części na reintegrację zawodową i społeczną lub na działalność pożytku publicznego prowadzoną na rzecz społeczności lokalnej, w której działa przedsiębiorstwo;
- c) jest zarządzany na zasadach demokratycznych, co oznacza, że struktura zarządzania PS lub ich struktura własnościowa opiera się na współzarządzaniu w przypadku spółdzielni, akcjonariacie pracowniczym lub zasadach partycypacji pracowników, co podmiot określa w swoim statucie lub innym dokumencie założycielskim;
- d) wynagrodzenia wszystkich pracowników, w tym kadry zarządzającej są ograniczone limitami, tj. nie przekraczają wartości, o której mowa w art. 9 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;

- e) zatrudnia w oparciu o umowę o pracę, spółdzielczą umowę o pracę lub umowę cywilnoprawną (z wyłączeniem osób zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych, które prowadzą działalność gospodarczą) co najmniej trzy osoby w wymiarze czasu pracy co najmniej ¼ etatu, a w przypadku umów cywilnoprawnych na okres nie krótszy niż 3 miesiące i obejmujący nie mniej niż 120 godzin pracy łącznie przez wszystkie miesiące, przy zachowaniu proporcji zatrudnienia określonych w lit.a).

Podmiot ekonomii społecznej (PES):

- a) PS, w tym spółdzielnia socjalna, o której mowa w ustawie z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz.U. poz. 651, z późn. zm.);
- b) podmiot reintegracyjny, realizujący usługi reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym:
 - i) CIS i KIS;
 - ii) ZAZ i WTZ, o których mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2046, z późn. zm.);
- c) organizacja pozarządowa lub podmiot, o którym mowa w art. 3 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r. poz. 1817, z późn. zm.), lub spółka non-profit, o której mowa w art. 3 ust. 3 pkt 4 tej ustawy, o ile udział sektora publicznego w tej spółce wynosi nie więcej niż 50%;
- d) spółdzielnia, której celem jest zatrudnienie tj. spółdzielnia pracy lub spółdzielnia inwalidów i niewidomych, działające w oparciu o ustawę z dnia 16 września 1982 r. - Prawo spółdzielcze (Dz. U. z 2017 r. poz. 1560, z późn. zm.)

III. Cel wsparcia realizowanego w ramach Działania 7.3 RPO WZ

Celem wsparcia realizowanego w ramach Działania 7.3 RPO WZ jest wzrost poziomu zatrudnienia w sektorze ekonomii społecznej oraz rozwój podmiotów ekonomii społecznej, w szczególności przedsiębiorstw społecznych (PS). Dla realizacji tego celu niezbędne jest tworzenie sprzyjających warunków do rozwoju tego sektora w regionie.

Zgodnie ze Szczegółowym Opisem Osi Priorytetowych RPO WZ w ramach ww. Działania istnieje m.in. możliwość pozyskania wsparcia na utworzenie miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych, obejmującego wsparcie szkoleniowo-doradcze, dotacyjne i pomostowe (w trakcie rozpoczynania prowadzenia działalności oraz w początkowym okresie rozwoju).

Wsparcie dotacyjne na tworzenie nowych miejsc pracy w PS możliwe jest w ramach 2 typu projektu, tj.:

- a. szkolenia, warsztaty, doradztwo mentoring, coaching, tutoring, współpraca, wizyty studyjne umożliwiające podnoszenie wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia i/lub prowadzenia i/lub rozwijania przedsiębiorstwa społecznego, w tym spółdzielni socjalnej (w tym nabycie i rozwijanie kompetencji i kwalifikacji zawodowych potrzebnych do pracy w przedsiębiorstwie społecznym, adekwatnie do potrzeb i roli danej osoby w przedsiębiorstwie społecznym);

- b. przyznanie środków finansowych dla przedsiębiorstwa społecznego na stworzenie miejsc pracy;
- c. wsparcie pomostowe (w formie finansowej lub w formie zindywidualizowanych usług).

IV. Wymagania wobec Beneficjentów

1. Realizacja wsparcia w ramach Działania 7.3 możliwa jest jedynie przez akredytowane podmioty świadczące usługi na rzecz podmiotów ekonomii społecznej.
2. Do obowiązków Wnioskodawcy/ Beneficjenta realizującego projekt w ramach Działania 7.3 należy przede wszystkim:
 - a. opracowanie i przedłożenie w Instytucji Organizującej Konkurs (IOK) – Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Szczecinie (WUP) wniosku o dofinansowanie projektu, zawierającego szczegółowe informacje na temat zakresu planowanego wsparcia, w tym w szczególności informacje dotyczące:
 - sposobu i trybu rekrutacji uczestników projektu;
 - planowanego zakresu wsparcia doradczo-szkoleniowego (w tym m.in. zakresu tematycznego, liczby doradców i wykładowców planowanych do zaangażowania, liczby godzin szkoleń i doradztwa);
 - obiektywnych i merytorycznych kryteriów selekcji uczestników projektu, którym zostaną przyznane środki na założenie/przystąpienie do przedsiębiorstwa społecznego, zatrudnienie w przedsiębiorstwie społecznym lub przekształcenie PES w PS;
 - sposobu i trybu monitorowania prawidłowości realizacji i wydatkowania przyznanego wsparcia.
 - b. współpraca z właściwymi terytorialnie Powiatowym Urzędem Pracy (PUP) w zakresie przyznawania dotacji na tworzenie miejsc pracy w nowych i istniejących PS, minimum w zakresie informowania właściwych terytorialnie PUP o realizacji projektu, zakresie wsparcia i rekrutacji uczestników;
 - c. współpraca z pośrednikami finansowymi oferującymi instrumenty finansowe. W ramach przedmiotowej współpracy Beneficjent przekazuje do pośredników finansowych informacje o PES, u których zidentyfikowano potrzebę rozwojową, której zrealizowanie wymaga skorzystania z instrumentu finansowego oraz uzgadnia zakres doradztwa dla ww. PES niezbędny do skorzystania z instrumentu finansowego i jego spłaty;
 - d. współpraca z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej (ROPS) , z którym wspólnie ustalają kierunku rozwoju PS w regionie oraz wspólnie opracują zasady i kryteria oceny biznesplanów, na podstawie których udzielane są dotacje;
 - e. opracowanie wzorów dokumentów niezbędnych w procesie rekrutacji uczestników, kwalifikacji do odpowiednich form wsparcia oraz realizacji wsparcia zgodnie z wymaganiami przedmiotowego dokumentu, tj. wzory: *Formularza rekrutacyjnego uczestników, Karty oceny formularza rekrutacyjnego, Umowy o świadczenie usług szkoleniowo – doradczych, Wniosku o przyznanie dotacji, Biznesplanu, Regulaminu przyznawania środków finansowych, Karty*

oceny formalnej biznesplanu i Karty oceny merytorycznej biznesplanu lub Karty oceny formalno-merytorycznej biznesplanu, Umowy o przyznanie środków finansowych, Wniosku o przyznanie środków finansowych i udzielenie wsparcia pomostowego lub Wniosek o udzielenie podstawowego wsparcia pomostowego, Umowy o udzielenie wsparcia pomostowego, Wniosku o udzielenie przedłużonego wsparcia pomostowego;

- f. pozyskanie i rekrutacja uczestników projektu;
- g. realizacja wsparcia doradczo-szkoleniowego, w tym w szczególności zapewnienie odpowiednio przygotowanej kadry wykładowców i doradców, zaplecza organizacyjnego i merytorycznego dla uczestników projektu, materiałów dydaktycznych itp.;
- h. dokonanie podziału środków finansowych pomiędzy uczestników projektu przy zagwarantowaniu bezstronności i przejrzystości zastosowanych procedur, w tym organizacja prac Komisji Oceny Wniosków;
- i. przekazanie środków na rachunek przedsiębiorstwa społecznego oraz monitorowanie prawidłowości wydatkowania środków przez przedsiębiorstwo społeczne przez 12 miesięcy od dnia zawarcia umowy o przyznanie środków finansowych;
- j. realizacja wsparcia pomostowego, w tym doradztwa i pomocy w efektywnym wykorzystaniu środków;
- k. wprowadzenie do umów z PS zapisów zapewniających trwałości utworzonych miejsc pracy² w okresie co najmniej 12 miesięcy od dnia utworzenia miejsca pracy, 6 miesięcy od zakończenia wsparcia pomostowego w formie finansowej – w przypadku przedłużenia wsparcia pomostowego w formie finansowej powyżej 6 miesięcy lub przyznania wyłącznie wsparcia pomostowego w formie finansowej (bez dotacji);
- l. zapewnienie rozwiązań prawnych w relacji z PS gwarantujących zapewnienie przez nich trwałości PS poprzez spełnienie wszystkich cech PS, o których mowa w słowniku *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014 – 2020* i w części II przedmiotowego dokumentu - *Podstawowe pojęcia*, przez okres obowiązywania umowy o udzielenie dotacji, a także zapewnienia, iż przed upływem 3 lat od zakończenia wsparcia w projekcie, podmiot nie przekształci się w podmiot gospodarczy niespełniający definicji PES, a w przypadku likwidacji tego PES – zapewnienia, że majątek zakupiony z dotacji zostanie ponownie wykorzystany na wsparcie PS, o ile przepisy prawa nie stanowią inaczej;
- m. przestrzeganie zasad bezstronności i przejrzystości procedur. Naruszenie przez Beneficjenta realizującego dany projekt zasad bezstronności i przejrzystości procedur może skutkować zmniejszeniem dofinansowania projektu lub rozwiązaniem umowy o dofinansowanie projektu. Przez naruszenie zasad bezstronności i rzetelności należy rozumieć w szczególności brak

² W okresie trwałości zakończenie zatrudnienia danej osoby na nowo utworzonym stanowisku pracy może nastąpić wyłącznie z przyczyn leżących po stronie pracownika, przy czym nie może wiązać się to z likwidacją miejsca pracy.

objektywizmu w trakcie rekrutacji uczestników projektu lub na etapie przyznania środków finansowych. W szczególności, ze wsparcia udzielanego w ramach projektu realizowanego przez danego Beneficjenta powinny zostać wyłączone osoby zatrudnione w ciągu ostatnich 2 lat u tego Beneficjenta, Partnera lub Wykonawcy³, a także osoby, które łączy lub łączył z pracownikiem Beneficjenta, Partnera lub Wykonawcy:

- związek małżeński, stosunek pokrewieństwa i powinowactwa (w linii prostej lub bocznej do II stopnia) i/lub
 - związek z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli;
- n. realizacja projektu zgodnie z przepisami prawa krajowego oraz *Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020, Szczegółowym Opiszem Osi Priorytetowych, Wytycznymi w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020, Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020;*
- o. nadawanie i monitorowanie statusu oraz sytuacji przedsiębiorstwa społecznego zgodnie z celem niniejszego działania, Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej, *Wytycznymi w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.*

V. Rekrutacja uczestników do projektu

1. Beneficjent ma obowiązek przeprowadzić rekrutację do projektu, zapewniając otwarty nabór uczestników, gwarantując bezstronność i przejrzystość procesu rekrutacyjnego.
2. Wybór uczestników projektu odbywa się w oparciu o *Formularz rekrutacyjny* zgodnie z *Regulaminem rekrutacji uczestników*.
3. Do projektu mogą być rekrutowane grupy docelowe określone w SOOP
 - a. osoby fizyczne ukierunkowane na założenie przedsiębiorstwa społecznego;
 - b. podmioty ukierunkowane na założenie przedsiębiorstwa społecznego;
 - c. podmioty ekonomii społecznej.
4. Dotacje udzielane są na tworzenie nowych miejsc pracy wyłącznie dla:
 - a. osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, z wyłączeniem osób niepełnoletnich;
 - b. osób długotrwale bezrobotnych⁴;
 - c. osób ubogich pracujących;

³ Na potrzeby tego zapisu przez Wykonawcę rozumie się podmiot realizujący w ramach projektu wyłącznie te zlecone usługi merytoryczne, które są powiązane z rekrutacją uczestników do projektu oraz oceną biznesplanów i decydowaniem o przyznaniu środków finansowych.

⁴ W rozumieniu *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020*.

- d. osób opuszczających młodzieżowe ośrodki wychowawcze i młodzieżowe ośrodki socjoterapii;
 - e. osób opuszczających zakłady poprawcze i schroniska dla nieletnich.
5. Nie jest możliwe przyznanie dotacji na stworzenie miejsca pracy dla osób, które wykonują pracę na podstawie umowy o pracę, spółdzielczej umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej lub prowadzą działalność gospodarczą w momencie podejmowania zatrudnienia w PS.
6. W ramach RPO WZ nie przewiduje się wsparcia dla osób odbywających karę pozbawienia wolności (wsparcie udziela się wyłącznie w ramach PO WER). Warunek ten nie dotyczy osób objętych dozorem elektronicznym.
7. Preferuje się objęcie wsparciem:
- osoby lub rodziny zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym zamieszkujące obszar objęty rewitalizacją zgodnie z zatwierdzonym dla danej gminy Programem Rewitalizacji, o którym mowa w *Wytycznych Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*;
 - osoby lub rodziny zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym doświadczające wielokrotnego wykluczenia społecznego rozumianego jako wykluczenie z powodu więcej niż jednej z przesłanek, o których mowa w *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014-2020*;
 - osoby o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności oraz osoby z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z niepełnosprawnością intelektualną oraz osoby z zaburzeniami psychicznymi;
 - osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które skorzystały z projektów w ramach PI 9i (Działanie: 7.1 i 7.2), a których ścieżka reintegracji wymaga dalszego wsparcia w ramach PI 9v (Działanie 7.3).
8. Beneficjent przygotowuje wzory: *Regulaminu rekrutacji uczestników*, *Formularza rekrutacyjnego* oraz *Karty oceny formularza rekrutacyjnego*. Dokumenty muszą być spójne z opisem grupy docelowej i założonymi formami wsparcia.
9. *Regulamin rekrutacji uczestników* powinien zawierać co najmniej:
- a. opis kryteriów kwalifikowalności uczestników (wskazanie grup docelowych wraz z ewentualnym uzasadnieniem);
 - b. kryteria oceny *Formularzy rekrutacyjnych uczestników* (elementy, które powinny być brane pod uwagę w trakcie przeprowadzanej oceny);
 - c. metodologię przyznawania punktacji w ramach poszczególnych kryteriów wraz ze szczegółowym uzasadnieniem;
 - d. minimalny zakres opisu uzasadniającego ocenę *Formularzy rekrutacyjnych uczestników*;
 - e. minimalną liczbę punktów kwalifikujących uczestnika do udziału w projekcie;
 - f. obowiązek poinformowania uczestników projektu o przyjętych kryteriach kwalifikacji do udziału w projekcie (udokumentowany przez podpisanie stosownego oświadczenia);

- g. mechanizmy postępowania w przypadku wystąpienia rozbieżności w ocenie przedstawionej w *Formularzach rekrutacyjnych*;
 - h. opis procedury odwoławczej przewidzianej na etapie rekrutacji do projektu;
 - i. zapis, iż beneficjent na prośbę osoby ubiegającej się o udział w projekcie informuje ją pisemnie o przyczynach odrzucenia jej aplikacji (uzasadnienie wraz z uzyskanym wynikiem punktowym);
 - j. zapis, iż obowiązkowym elementem rekrutacji do projektu osób fizycznych, chcących założyć przedsiębiorstwo społeczne, w tym spółdzielnię socjalną lub przystąpić do spółdzielni socjalnej lub podjąć zatrudnienie w spółdzielni socjalnej jest przeprowadzenie testu kompetencji przez osobę przygotowaną merytorycznie do realizacji tego typu działań (np. psychologa lub doradcę zawodowego) i/lub rozmowa z Komisją Rekrutacyjną, której celem jest weryfikacja predyspozycji kandydata do założenia i prowadzenia przedsiębiorstwa społecznego lub zatrudnienia w PS.
10. Minimalny zakres *Formularza rekrutacyjnego uczestnika powinien obejmować*:
- a. informację, czy kandydat jest osobą fizyczną czy podmiotem, o którym mowa w art. 4 ust 2 pkt 2 i 3 ustawy o spółdzielniach socjalnych, lub osobą fizyczną czy podmiotem, zgodnie z definicją przedsiębiorstwa społecznego zawartego w *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020*;
 - b. dane kontaktowe kandydata;
 - c. status na rynku pracy⁵;
 - d. przesłankę warunkującą posiadanie statusu osób, o których mowa w pkt. 4 i 5.;
 - e. informację o innych osobach (w szczególności biorących udział w postępowaniu rekrutacyjnym), z którymi kandydat zamierza założyć przedsiębiorstwo społeczne (jeśli dotyczy);
 - f. formę wsparcia, której otrzymaniem kandydat jest zainteresowany;
 - g. alternatywy (np. czy kandydat założy przedsiębiorstwo społeczne jeżeli nie otrzyma wsparcia finansowego w ramach projektu) - w przypadku wystąpienia pomocy publicznej ;
 - h. informację na temat otrzymanej dotychczas pomocy *de minimis*;
 - i. oświadczenie o tym, że kandydat nie korzysta z innych środków publicznych na pokrycie tych samych wydatków, w tym zwłaszcza ze środków Funduszu Pracy, PFRON oraz środków oferowanych w ramach RPO na pokrycie tych samych wydatków związanych z założeniem, przystąpieniem lub zatrudnieniem w przedsiębiorstwie społecznym;
 - j. oświadczenie o prawdziwości danych zawartych w *Formularzu rekrutacyjnym*;
 - k. zgodę kandydata na przetwarzanie danych osobowych;
 - l. krótki opis działalności – sektor, branża, posiadane zasoby, w tym kwalifikacje i umiejętności niezbędne do prowadzenia działalności, wykonywanie zadań na danym stanowisku, planowany

⁵ Dotyczy osób fizycznych

koszt inwestycji, który przedstawiany jest w formie załącznika do *Formularza rekrutacyjnego uczestników* lub stanowi jego część.

11. Beneficjent ma obowiązek podać do publicznej wiadomości, co najmniej na swojej stronie internetowej, informację o prowadzonej rekrutacji, w tym *Regulamin rekrutacji* i *Formularz rekrutacyjny* dla kandydatów ubiegających się o udział w projekcie. Rekrutacja trwa co najmniej 21 dni⁶.
12. Beneficjent ma obowiązek powołać Komisję Rekrutacyjną, której zadaniem jest wybór uczestników projektu. Członkowie Komisji Rekrutacyjnej powinni wykazywać się wiedzą i doświadczeniem z zakresu wspierania podmiotów ekonomii społecznej oraz/lub doświadczeniem z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej (doświadczeniem biznesowym).
13. Należy przeprowadzić ocenę formalną Formularzy rekrutacyjnych uczestników, co najmniej w zakresie kompletności dokumentów;
14. Wzór *Karty oceny formularza rekrutacyjnego* powinien zawierać co najmniej następujące elementy:
 - a. kryteria punktowe
 - b. uzasadnienie dla przyznanej oceny
 - c. minimalną liczbę punktów kwalifikujących kandydata do udziału w projekcie;
 - d. oświadczenie o bezstronności i poufności.
15. W przypadku utworzenia nowych miejsc pracy, w wyniku przyznania dotacji dla przedsiębiorstw społecznych, obowiązkowym elementem rekrutacji do projektu osób fizycznych/podmiotu, chcących założyć przedsiębiorstwo społeczne lub chcących przystąpić do przedsiębiorstwa społecznego lub w przypadku podjęcia zatrudnienia w przedsiębiorstwie społecznym do projektu jest przeprowadzenie testu kompetencji przez osobę przygotowaną merytorycznie do realizacji tego typu działań (np. psychologa lub doradcę zawodowego) i/lub rozmowa z Komisją Rekrutacyjną, której celem jest weryfikacja predyspozycji kandydata do założenia i prowadzenia przedsiębiorstwa społecznego.

VI. Wsparcie doradczo-szkoleniowe w ramach projektu

1. Przyznawanie dotacji powiązane jest z usługami towarzyszącymi opisanymi poniżej.
2. Projekt obejmuje wsparcie doradczo-szkoleniowe (indywidualne i grupowe) ukierunkowane na:
 - a. podnoszenie wiedzy i rozwijanie umiejętności potrzebnych do założenia, prowadzenia i rozwijania przedsiębiorstwa społecznego, w szczególności związanych ze sferą ekonomiczną funkcjonowania przedsiębiorstwa społecznego; wsparcie to powinno być dostosowane do potrzeb założycieli przedsiębiorstwa i samego przedsiębiorstwa społecznego; Beneficjent umożliwia wykorzystanie różnorodnych form nabywania wiedzy i umiejętności na przykład takich jak szkolenia, warsztaty, doradztwo, mentoring, coaching, tutoring, współpraca, wizyty studyjne itp.;
 - b. dostarczenie i rozwijanie kompetencji i kwalifikacji zawodowych potrzebnych do pracy w przedsiębiorstwie społecznym (adekwatnie do potrzeb i roli danej osoby

⁶ W wyjątkowych sytuacjach istnieje możliwość skrócenia terminu.

w przedsiębiorstwie społecznym) – fakultatywnie dla poszczególnych PS, w zależności od indywidualnych potrzeb;

3. Powyższe usługi towarzyszące mogą być świadczone także niezależnie od przyznania dotacji na stworzenie miejsca pracy.
4. Wsparcia doradczo-szkoleniowe wskazane w drugim typie projektu Działania 7.3 powinno być kierowane do nowotworzonych lub istniejących przedsiębiorstw społecznych w związku z tworzeniem miejsc pracy (w tym bez udzielania dotacji);
5. Zakres i tematyka wsparcia doradczo-szkoleniowego powinna być dostosowana do roli, jaką w przedsiębiorstwie społecznym będzie pełnił uczestnik projektu (założyciel/ członek/ pracownik/ przedsiębiorstwo społeczne zatrudniające pracownika lub przyjmujące nowego członka).
6. Beneficjent dokonuje diagnozy potrzeb doradczo-szkoleniowych uczestników, opracowuje indywidualne programy doradczo-szkoleniowe dla każdego uczestnika projektu, dokonuje doboru odpowiednich metod nauczania pozwalających na zdobycie wiedzy i umiejętności adekwatnych do potrzeb i możliwości uczestników, a także adekwatnych do roli, jaką dany uczestnik będzie pełnił w przedsiębiorstwie społecznym (założyciel, członek, pracownik, przedsiębiorstwo społeczne zatrudniające pracownika lub przyjmujące nowego członka).
7. Wsparcie doradczo-szkoleniowe realizowane jest na podstawie *Umowy o świadczenie usług szkoleniowo-doradczych* zawieranej pomiędzy Beneficjentem, a uczestnikami projektu/podmiotami.
8. *Umowa o świadczenie usług szkoleniowo – doradczych* w szczególności zawiera:
 - a. dane uczestnika/ nazwę podmiotu korzystającego ze wsparcia doradczego;
 - b. rodzaj wsparcia oraz jego wartość,
 - c. okres udzielanego wsparcia,
 - d. zobowiązanie się podmiotu do przestrzegania zasad pomocy publicznej/ *de minimis*,
9. W przypadku, gdy projekt zakłada udział uczestników, którzy wcześniej⁷ skorzystali ze wsparcia szkoleniowego w zakresie zakładania i/lub prowadzenia i/lub przystąpienia i/lub zatrudniania w przedsiębiorstwie społecznym Beneficjent może:
 - a. zrezygnować z tej formy wsparcia, o ile – na podstawie dokumentów przekazanych przez uczestników udokumentuje, że uczestnicy projektu wcześniej skorzystali z takiej formy wsparcia; rezygnując z tej formy wsparcia wobec poszczególnych uczestników, Beneficjent powinien wziąć pod uwagę fakt, że wiedza zdobyta przez uczestnika w trakcie szkolenia, które odbył mogła się zdezaktualizować np. na skutek zmian w prawie; zaleca się, by Beneficjent weryfikował wiedzę osób, które poza projektem zdobywały wiedzę nt. zakładania i/lub prowadzenia i/lub przystąpienia i/lub zatrudnienia w przedsiębiorstwach społecznych.
 - b. ograniczyć zakres wsparcia doradczo-szkoleniowego dostosowując je do realnych potrzeb uczestnika projektu.
10. Beneficjent zapewnia osobom otrzymującym dotacje usługi o charakterze reintegracyjnym opisane w punkcie 8 części VII *Dotacje*.

⁷ Np. w ramach wsparcia dla osób fizycznych oferowanego przez Beneficjenta.

Jednocześnie Beneficjent musi mieć świadomość, że jakość wsparcia przygotowującego uczestników do założenia i prowadzenia działalności wpływa na zdolność przedsiębiorstwa społecznego do funkcjonowania.

VII. Dotacje

1. Dotacje udzielane są na tworzenie nowych miejsc pracy poprzez:
 - a. tworzenie nowych PS;
 - b. tworzenie nowych miejsc pracy w istniejących PS⁸;
 - c. tworzenie nowych miejsc pracy w PES, wyłącznie pod warunkiem przekształcenia tych podmiotów w PS.
2. Jedno PS może uzyskać maksymalnie sześćdziesięciokrotność przeciętnego wynagrodzenia w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 28 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy:
 - a. przy tworzeniu PS lub przekształceniu PES w PS, w związku z utworzeniem miejsc pracy lub
 - b. na stworzenie miejsc pracy w istniejących PS w okresie trwałości, o której mowa w części IV niniejszego dokumentu Wymagania wobec beneficjentów, pkt.2 lit h, zaś po upływie tego okresu PS może ponownie uzyskać dotacje na utworzenie miejsc pracy w wysokości, o której mowa powyżej.
3. Maksymalna kwota dotacji na stworzenie jednego miejsca pracy stanowi sześciokrotność przeciętnego wynagrodzenia w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 28 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.
4. Nie jest możliwe przyznanie dotacji na stworzenie miejsca pracy dla osób, które wykonują pracę na podstawie umowy o pracę, spółdzielczej umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej, lub prowadzą działalność gospodarczą w momencie podejmowania zatrudnienia w PS.
5. Formą zatrudnienia w ramach miejsc pracy utworzonych z dotacji jest umowa o pracę lub spółdzielcza umowa o pracę.
6. Miejsce pracy w ramach projektu może zostać utworzone przez PS bądź PES przekształcany w PS nie wcześniej niż w dniu złożenia wniosku o dotację⁹.
7. Przyznanie dotacji jest powiązane z innymi usługami służącymi nabyciu wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia, prowadzenia i rozwijania przedsiębiorstwa społecznego w tym z usługami o charakterze reintegracyjnym.
8. Wsparcie reintegracyjne realizowane jest na następujących warunkach:
 - a) ma formę zintegrowanego , zindywidualizowanego wsparcia osób podejmujących zatrudnienie w przedsiębiorstwie społecznym,

⁸ Za istniejące PS uznaje się:

1. w przypadku podmiotów utworzonych poza projektem lub w projekcie OWES, ale bez uzyskania dotacji lub wsparcia pomostowego w formie finansowej – podmiot, który w momencie przystąpienia do ścieżki wsparcia dotacyjnego OWES spełnia cechy PS lub
2. w przypadku podmiotów utworzonych w ramach projektu OWES przy wykorzystaniu dotacji lub wsparcia pomostowego w formie finansowej – podmiot, który spełnia cechy PS i zakończył korzystanie ze wsparcia pomostowego w formie finansowej.

⁹ PES musi uzyskać status PS (zostać przekształcony) najpóźniej do momentu zakończenia wsparcia pomostowego w formie pomostowej pod rygorem zwrotu przez uczestnika projektu- PS, PES środków.

- b) ma na celu utrzymanie zatrudnienia poprzez wsparcie specjalistów w zakresie reintegracji zawodowej i społecznej, obejmująca działania motywacyjne, pomoc w określeniu rozwoju zawodowego, umiejętności miękkie oraz wsparcie w miejscu pracy i poza pracą,
- c) realizowane jest na podstawie indywidualnej diagnozy osoby objętej wsparciem,
- d) realizowane jest przez okres do 12 miesięcy od dnia zatrudnienia osoby objętej wsparciem.

VIII. Przyznanie środków finansowych

1. Wybór przedsięwzięć do dofinansowania odbywa się na *Wniosek o przyznanie dotacji* wraz z opracowanym *biznesplanem* w oparciu o *Regulamin przyznawania środków finansowych*. Wzory dokumentów przygotowuje Beneficjent.
2. *Wniosek o przyznanie dotacji* zawiera co najmniej:
 - a. imię i nazwisko uczestnika składającego *Wniosek*;
 - b. nazwę podmiotu oraz miejsce (adres) prowadzenia działalności;
 - c. opis prowadzonej/planowanej działalności (zakres terytorialny, zakres świadczonych usług, itp.);
 - d. planowane daty rozpoczęcia i zakończenia wykorzystywania środków;
 - e. wnioskowana wartość środków;
 - f. przewidywane wydatki wraz z planowanym terminem ich ponoszenia.
3. Pomoc w opracowaniu i przygotowaniu *Wniosku o dotację i biznesplanu* powinna stanowić jeden z elementów wsparcia szkoleniowo – doradczego świadczonego w ramach projektu;
4. *Biznesplan* przygotowujący jest przez osoby/podmioty, które ubiegają się o środki. W przypadku gdy osoba fizyczna ubiega się o środki na przystąpienie/zatrudnienie w przedsiębiorstwie społecznym *biznesplan* przygotowujący jest we współpracy tej osoby i przedsiębiorstwa społecznego, która zamierza przyjąć nowego członka/zatrudnić nową osobę.
5. *Biznesplan* zawiera co najmniej:
 - a. charakterystykę planowanego przedsięwzięcia/ planowanych działań,
 - b. wysokość łącznej kwoty wnioskowanych środków nieprzekraczającej maksymalnej kwoty zgodnej z zapisami *Wytocznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020, tj. maksymalnie sześćdziesięciokrotność przeciętnego wynagrodzenia w rozumieniu art. 2 ust.1 pkt 28 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy w przypadku dla jednego PS; maksymalnie sześciokrotność przeciętnego wynagrodzenia na stworzenie jednego miejsca pracy;*
 - c. szczegółowe zestawienie towarów lub usług, które przewidywane są do zakupienia w ramach realizacji *biznesplanu* wraz ze wskazaniem ich parametrów technicznych lub jakościowych oraz wartości jednostkowej;
 - d. harmonogram działań przewidzianych do realizacji;

- e. termin, w którym nastąpi pełne wykorzystanie środków przyznanych przedsiębiorstwu społecznemu.
6. *Regulamin przyznawania środków finansowych* powinien zawierać co najmniej następujące informacje:
- a. zakres minimalnych wymagań dotyczących oceny *biznesplanu* i kryteria ich oceny (elementy, które powinny być brane pod uwagę w trakcie przeprowadzanej oceny);
 - b. metodologię przyznawania punktacji w ramach poszczególnych kryteriów wraz ze szczegółowym uzasadnieniem;
 - c. minimalny zakres opisu uzasadniającego ocenę *biznesplanu*;
 - d. minimalną liczbę punktów kwalifikujących *biznesplan* do dofinansowania;
 - e. obowiązek poinformowania uczestników projektu o przyjętych kryteriach oceny *biznesplanu* (udokumentowany przez podpisanie stosownego oświadczenia);
 - f. mechanizmy postępowania w przypadku wystąpienia rozbieżności w ocenie *biznesplanu*;
 - g. obowiązek pisemnego poinformowania na prośbę uczestnika o przyczynach nieprzyznania wsparcia finansowego;
 - h. opis procedury odwoławczej przewidzianej na etapie przyznania środków finansowych, przy czym Operator pozostawia na ten cel min. 5% wartości przeznaczonej na udzielenie dotacji na utworzenie miejsc pracy.
 - i. Załączniki: *Karta oceny formalnej biznesplanu*, *Karta oceny merytorycznej biznesplanu* lub jedna *Karta oceny formalno-merytorycznej biznesplanu*;
 - j. Zakres minimalnych wymagań dotyczących oceny *biznesplanu* powinien obejmować w szczególności następujące elementy wraz z przypisaną im punktacją oraz uzasadnieniem dla przyznanej oceny:
 - celowość przedsięwzięcia (uzasadnienie dla utworzenia przedsiębiorstwa społecznego, uzasadnienie dla utworzenia miejsca pracy);
 - wykonalność przedsięwzięcia (dostępność zasobów, możliwości pozyskania i utrzymania rynków zbytu, zapewnienie płynności finansowej po upływie okresu 12 miesięcy od dnia podpisania umowy o udzielenia wsparcia);
 - operatywność rozumianą jako szeroko pojęty potencjał (osobowy, kompetencyjny, kwalifikacyjny, motywacyjny) przyszłych członków przedsiębiorstw społecznych;
 - przejrzystość, prostota, zrozumiałość założeń;
 - wielowariantowość (możliwość rozszerzenia działalności lub zmiany jej profilu);
 - kompletność (całościowość opisu przedsięwzięcia);
 - niezbędność i racjonalność finansowa zakupów towarów lub usług przewidzianych w *biznesplanie* ze środków przyznanych przedsiębiorstwom społecznym przy uwzględnieniu ich parametrów technicznych lub jakościowych.
7. Beneficjent przygotowuje minimalne wzory: *Wniosku o przyznanie środków finansowych*, *biznesplanu* oraz *Regulaminu przyznawania środków finansowych*, w tym *Karty oceny formalnej biznesplanu* oraz *Karty oceny merytorycznej biznesplanu* dostosowane do przewidzianej w ramach projektu grupy docelowej.

8. Ocena biznesplanów dokonywana jest przez Komisję Oceny Biznesplanów powołaną przez Beneficjenta realizującego dany projekt nie dłużej niż w ciągu 30 dni od złożenia wniosku, na podstawie kryteriów opracowanych w porozumieniu z ROPS.

Po przeprowadzeniu oceny Komisji Oceny Wniosków, Beneficjent na jej podstawie może podjąć decyzję:

- a) udzieleniu bezzwrotnego wsparcia finansowego,
 - b) nie udzieleniu bezzwrotnego wsparcia finansowego ze względu na brak wymaganej liczby punktów,
 - c) nie udzieleniu bezzwrotnego wsparcia finansowego ze względu na brak środków finansowych.
9. Beneficjent ma obowiązek powiadomienia IP o planowanym terminie posiedzenia Komisji Oceny Biznesplanów na co najmniej 10 dni roboczych przed jej zwołaniem.
10. Wsparcie w postaci przyznania środków finansowych realizowane jest na podstawie *Umowy o przyznanie środków finansowych*.
11. Środki finansowe na stworzenie miejsca pracy przekazywane są na konto przedsiębiorstwa społecznego.
12. Środki mogą być przekazane przedsiębiorstwu społecznemu na:
- a. tworzenie nowych miejsc pracy poprzez tworzenie nowych przedsiębiorstw społecznych;
 - b. tworzenie nowych miejsc pracy, w istniejących przedsiębiorstwach społecznych;
 - c. tworzenie nowych miejsc pracy w podmiotach ekonomii społecznej, wyłącznie pod warunkiem przekształcenia tych podmiotów w przedsiębiorstwa społeczne¹⁰.
13. Środki finansowe powinny być przeznaczone na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z rozpoczynaną lub prowadzoną działalnością w ramach:
- a. przedsiębiorstwa społecznego w związku z utworzeniem miejsca pracy;
 - b. podmiotu ekonomii społecznej wyłącznie pod warunkiem przekształcenia podmiotu w przedsiębiorstwo społeczne i utworzenia w tym przedsiębiorstwie miejsca pracy
14. Środki finansowe przeznaczane są na sfinansowanie wydatków niezbędnych do rozpoczęcia lub prowadzenia działalności w ramach przedsiębiorstwa społecznego, związane z tworzeniem miejsc pracy, w szczególności:
- a. Składników majątku trwałego, w rozumieniu ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, ujętych w Ewidencji Śródków Trwałych i Wartości Niematerialnych i Prawnych, wraz z kosztami dostawy, instalacji i uruchomienia oraz zabezpieczenia i ochrony, jeśli zachodzi taka konieczność. Zakup używanych środków trwałych jest możliwy pod warunkiem, że środek trwały posiada właściwości techniczne niezbędne do realizacji

¹⁰ Na potrzeby udzielania dotacji na miejsca pracy w przedsiębiorstwach społecznych, w ramach projektów w Działaniu 7.3 finansowanych z RPO, zakłada się weryfikację statusu przedsiębiorstwa społecznego zgodnie z zapisami *Wytocznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020*.

przedsięwzięcia objętego dofinansowaniem oraz spełnia obowiązujące standardy i normy, cena środka nie przekracza wartości rynkowej, określonej na dzień zakupu i jest niższa od ceny nowego środka trwałego, w okresie 7 lat poprzedzających zakupienie przez uczestnika (w przypadku nieruchomości 10 lat) nie został zakupiony z wykorzystaniem środków publicznych krajowych lub pochodzących z funduszy Unii Europejskiej (np. na podstawie oświadczenia sprzedającego/zbywcy).

- b. Wyposażenia (np. lampy, garnki, drobny sprzęt AGD, meble) wraz z kosztami dostawy, instalacji i uruchomienia. Wyposażenie winno być wpisane do ewidencji wyposażenia prowadzonej przez podmiot.
 - c. Dostosowania lub adaptacji (prace remontowo – wykończeniowe budynków i pomieszczeń) pod warunkiem, że koszty te pozostają w bezpośrednim związku z celami i realizacją przedsięwzięcia objętego dofinansowaniem. Zakup robót budowlanych będzie kwalifikowalny na podstawie kosztorysu uwzględniającego poniesione koszty i protokołu odbioru robót.
 - d. Aktywów obrotowych – wydatki przeznaczone na aktywa obrotowe, które będą podstawą procesu produkcyjnego lub będą podlegały dalszemu obrotowi (np. sprzedaży). Aktywa obrotowe mogą stanowić maksymalnie 20% wartości dofinansowania. W szczególnych i uzasadnionych przypadkach, związanych bezpośrednio z rodzajem i specyfiką prowadzonej przez uczestnika/podmiot działalności (np. handlowej), Beneficjent może zezwolić na zwiększenie wartości.
 - e. Zakup wartości niematerialnych i prawnych w rozumieniu ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, ujętych w Ewidencji Śródków Trwałych i Wartości Niematerialnych i Prawnych.
 - f. Środków transportu, pod warunkiem, że stanowią niezbędny element projektu i będą wykorzystywane jedynie do celu określonego w biznesplanie, nie będą służyły wykonywaniu działalności w zakresie drogowego transportu towarów, konieczność poniesienia wydatków na nabycie środków transportu zostanie szczegółowo uzasadniona w biznesplanie.
 - g. Działań promocyjnych.
15. Nie ma możliwości finansowania pokrycia bieżącej działalności PS tj. czynsz, wynagrodzenia.
16. Wydatki wskazane w biznesplanie muszą być niezbędne, odpowiednio uzasadnione, faktycznie poniesione, poniesione w sposób efektywny zgodnie z określone *Umową o przyznanie środków finansowych*, poniesione w okresie realizacji inwestycji, jednak nie wcześniej niż przed złożeniem *Wniosku o dotację*.
17. W przypadku, o którym mowa w pkt 13 , wraz z wnioskiem o przyznanie dotacji wymagane jest przekazanie pisemnego oświadczenia osoby, która zostanie zatrudniona na nowo utworzonym stanowisku pracy, potwierdzające spełnienie przesłanek kwalifikujących ją do tego rodzaju wsparcia.
18. Uczestnik projektu rejestruje przedsiębiorstwo społeczne dopiero po otrzymaniu ostatecznej informacji o przyznaniu dotacji wsparcia finansowego
19. Podstawą przekazania środków jest *Umowa o przyznanie środków finansowych* przygotowana przez Beneficjenta.
20. Minimalny zakres *umowy* obejmuje:

- numer umowy;
- strony umowy;
- przedmiot umowy;
- wysokość wsparcia finansowego otrzymanego w ramach środków finansowych i sposób ich przekazania oraz rozliczania
- warunki zmiany umowy i jej rozwiązania;
- zobowiązania zgodnie z poniższym punktem.

21. Umowa między Beneficjentem, a przedsiębiorstwem społecznym powinna zawierać przynajmniej zobowiązanie Beneficjenta do przekazania środków finansowych na rachunek przedsiębiorstwa społecznego oraz zobowiązanie przedsiębiorstwa społecznego do:

- a. działania i wydatkowania środków zgodnie z założeniami *biznesplanu*, stanowiącego załącznik do umowy;
- b. stworzenia miejsca pracy w przedsiębiorstwie społecznym oraz zachowania trwałości utworzonych miejsc pracy przez okres nie krótszy niż 12 miesięcy od dnia utworzenia stanowiska pracy lub 6 miesięcy od zakończenia wsparcia pomostowego w formie finansowej – w przypadku przedłużenia wsparcia pomostowego w formie finansowej powyżej 6 miesięcy lub przyznania wyłącznie wsparcia pomostowego w formie finansowej (bez dotacji). W okresie trwałości zakończenie zatrudnienia danej osoby na nowo utworzonym stanowisku pracy może nastąpić wyłącznie z przyczyn leżących po stronie pracownika, przy czym nie może się to wiązać z likwidacją miejsca pracy ;
- c. spełnienia łącznie wszystkich cech PS, o których mowa w rozdziale 3 pkt. 28 *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020* przez okres obowiązywania umowy o udzielenie dotacji;
- d. zapewnienia, iż przed upływem 3 lat od zakończenia wsparcia w projekcie, podmiot nie przekształci się w podmiot gospodarczy niespełniający definicji PES, a w przypadku likwidacji PES – zapewnia, iż majątek zakupiony z dotacji zostanie ponownie wykorzystany na wsparcie PS, o ile przepisy prawa nie stanowią inaczej;
- e. dokonania zakupów towarów lub usług ze środków przyznanych przedsiębiorstwu społecznemu, w tym spółdzielni socjalnej zgodnie z *biznesplanem*;
- f. rozliczenia otrzymanych środków w terminie wskazanym w umowie, nie dłuższym niż 30 dni kalendarzowych od dnia, w którym nastąpiło zakończenie wykorzystywania przyznanych środków¹¹;
- g. poddania się kontroli właściwych organów kontrolnych;
- h. zwrotu przyznanych środków wraz z odsetkami ustawowymi naliczonymi od dnia ich otrzymania w terminie 30 dni od dnia otrzymania wezwania Beneficjenta lub właściwego organu kontrolnego, jeżeli:

¹¹ Dzień podlega uzgodnieniu pomiędzy Beneficjentem, a przedsiębiorstwem społecznym, i powinien wynikać z harmonogramu znajdującego się w *biznesplanie*.

- otrzymane środki zostaną wykorzystane niezgodnie z *biznesplanem* w szczególności w sytuacji gdy zakupiono towary lub usługi nie ujęte w zestawieniu towarów lub usług przewidzianych do zakupu, z zastrzeżeniem pkt. 13-16;
 - nie wywiązuje się uczestnika ze zobowiązań wskazanych w pkt 18;;
 - złożone oświadczenia są niezgodne z prawdą;
 - naruszone zostaną inne istotne warunki umowy, w szczególności określone w lit. b, c, d.
22. Beneficjent przygotowuje wzory dokumentów biorąc pod uwagę przewidziane w ramach projektu grupy docelowej i założonych form wsparcia.
23. Beneficjent określa w *Umowie o przyznanie środków finansowych* zabezpieczenie zwrotu otrzymanego wsparcia w przypadku niedotrzymania warunków umowy dotyczącej ich przyznania. Formami zabezpieczenia zwrotu otrzymanych środków mogą być w szczególności: weksel in blanko wraz z deklaracją bankowa (złożony na miejscu lub potwierdzony notarialnie), weksel własny, weksel z poręczeniem wekslowym (aval), gwarancja bankowa, hipoteka, zastaw na prawach lub rzeczach, poręczenie, blokada rachunku bankowego albo akt notarialny o poddaniu się egzekucji przez dłużnika. Wniesienie zabezpieczenia jest warunkiem przekazania środków. Wybór zabezpieczenia umowy dokonywany jest indywidualnie przez Beneficjenta. Koszt zabezpieczenia może stanowić wydatek kwalifikowalny w ramach dotacji.
24. *Umowa o przyznanie środków finansowych* podpisywana jest przez Beneficjenta z przedsiębiorstwem społecznym, które otrzymuje środki finansowe na wskazane konto. Środki dotacji na stworzenie miejsc pracy przyznawane są w transzach:
- a. I transza, w maksymalnej wysokości 80% kwoty dotacji, wypłacana po podpisaniu Umowy o udzielenie bezzwrotnego wsparcia finansowego na utworzenie nowego miejsca pracy w nowych lub istniejących przedsiębiorstwach społecznych bądź w podmiotach ekonomii społecznej, pod warunkiem przekształcenia tych podmiotów w przedsiębiorstwo społeczne oraz wniesieniu zabezpieczenia Umowy,
 - b. II transza, w wysokości pozostałej kwoty dotacji do wypłaty, po rozliczeniu minimum 75%¹² otrzymanej I transzy, zatwierdzeniu Zestawienia poniesionych wydatków zgodnie z Biznesplanem oraz pozytywnym wyniku kontroli, w kwocie pomniejszonej o wypłaconą wysokość I transzy i nie większej niż pozostała część kwoty dotacji.
25. Dopuszcza się wypłatę wsparcia finansowego w inny sposób niż opisany powyżej – na uzasadniony, pisemny wniosek uczestnika - PS bądź w przypadku, kiedy Beneficjent nie dysponuje odpowiednią wysokością środków na rachunku przedmiotowego projektu lub w innych uzasadnionych celem działania przypadkach
26. Rozliczenie środków następuje poprzez:
- a. złożenie oświadczenia o dokonaniu zakupów towarów lub usług zgodnie z biznesplanem, z zastrzeżeniem pkt. 13-16;

¹² Beneficjent w wyjątkowych sytuacjach może przyjąć inny niż wskazany procent rozliczenia dotychczas przekazanych środków.

- b. szczegółowe zestawienie towarów lub usług, których zakup został dokonany z przyznanych środków wraz ze wskazaniem ich parametrów technicznych lub jakościowych
 - c. na podstawie kontroli - Prawidłowość realizacji inwestycji i jej rozliczenia badana jest podczas kontroli w miejscu prowadzenia działalności.
27. Przedsiębiorstwo społeczne może wystąpić do Beneficjenta z pisemnym wnioskiem o zmianę biznesplanu, w szczególności w zakresie zestawienia towarów lub usług przewidywanych do zakupienia, ich parametrów technicznych lub jakościowych oraz wartości jednostkowych. Beneficjent w ciągu 15 dni od otrzymania wniosku przedsiębiorstwa społecznego informuje w formie pisemnej o decyzji dotyczącej zatwierdzenia lub odrzucenia wnioskowanych zmian.
28. Beneficjent kontroluje prawidłowość wykonania umowy, w okresie 12 miesięcy od dnia zawarcia *Umowy o przyznanie środków finansowych*, w szczególności poprzez weryfikację spełnienia warunków, o których mowa w pkt 21 Tym samym Beneficjent weryfikuje przede wszystkim:
- a. fakt utworzenia i utrzymania miejsca pracy przez przedsiębiorstwo społeczne, jak również zgodność prowadzonych działań z *biznesplanem*;
 - b. wykorzystanie przez przedsiębiorstwo społeczne zakupionych towarów i usług zgodnie z charakterem utworzonego miejsca pracy, w tym zatwierdzonym *biznesplanem*. Beneficjent ma prawo weryfikacji poszczególnych dokumentów księgowych potwierdzających zakup towarów i usług przez przedsiębiorstwo społeczne;
 - c. w szczególności przedsiębiorstwo społeczne powinno posiadać sprzęt i wyposażenie zakupione z otrzymanych środków na utworzenie miejsca pracy i wykazane w rozliczeniu, o którym mowa w pkt 26 W przypadku gdy w ramach kontroli stwierdzone zostanie, iż przedsiębiorstwo społeczne nie posiada towarów, które wykazało w rozliczeniu, a które nabyło w celu zużycia w ramach prowadzonej działalności gospodarczej (np. materiały zużywane w celu świadczenia usług) lub w celu dalszej sprzedaży, przedsiębiorstwo społeczne powinno wykazać przychód z tytułu świadczonych usług lub sprzedaży towarów lub w inny sposób uzasadnić fakt nieposiadania zakupionych towarów.

Rozpoczęcie prowadzenia działalności w formie przedsiębiorstwa społecznego, powinno nastąpić nie później niż miesiąc od uzyskania ostatecznej informacji od beneficjenta o przyznaniu wsparcia finansowego, przy czym złożenie dokumentów do zarejestrowania przedsiębiorstwa społecznego w KRS nie uprawnia założycieli do pozyskania wsparcia finansowego. Do otrzymania wsparcia finansowego uprawnione są przedsiębiorstwa społeczne po ich zarejestrowaniu lub w przypadku podmiotów przekształcanych w przedsiębiorstwa społeczne po zweryfikowaniu przez Beneficjenta zgodności dokumentów przedsiębiorstwa oraz po zbadaniu, czy przekształcony podmiot spełnia przesłanki przedsiębiorstwa społecznego zgodnie z jego definicją. Dotyczy to również udzielania wsparcia pomostowego. W wyniku przekształcenia podmiotu ekonomii społecznej w przedsiębiorstwo społeczne

zmianie ulega status podmiotu ekonomii społecznej, tj. powstaje nowe przedsiębiorstwo społeczne (posiadające numer KRS, NIP oraz REGON przekształconego podmiotu ekonomii społecznej).

IX. Wsparcie pomostowe

1. Beneficjent świadczy pomoc w uzyskaniu stabilności funkcjonowania i przygotowaniu do w pełni samodzielnego funkcjonowania. W tym celu Beneficjent zapewnia, że nowo utworzonym przedsiębiorstwom społecznym jest oferowane wsparcie pomostowe w formie finansowej oraz w formie zindywidualizowanych usług – obowiązkowo dla każdego PS. zapewnienie osobom otrzymującym dotację usług wsparcia o charakterze reintegracyjnym – w zależności od indywidualnych potrzeb. Usługi te mają formę zindywidualizowanego wsparcia osób podejmujących zatrudnienie w przedsiębiorstwie społecznym, mają na celu utrzymanie zatrudnienia poprzez wsparcie specjalistów w zakresie reintegracji zawodowej i społecznej, obejmujące działania motywacyjne, pomoc w określeniu rozwoju zawodowego, umiejętności miękkich oraz w miejscu pracy i poza pracą. Wsparcie to realizowane jest przez okres do 12 miesięcy od dnia zatrudnienia osoby objętej wsparciem
2. Wsparcie pomostowe może być udzielone w formie:
 - a. finansowej i będzie świadczone przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy i nie dłuższy niż 12 (z zachowaniem zasad trwałości);
 - b. wsparcie finansowe przyznawane może być w wysokości niezbędnej do sfinansowania podstawowych kosztów funkcjonowania przedsiębiorstwa społecznego/spółdzielni socjalnej w początkowym okresie działania, jednak nie większej niż zwielokrotniona o liczbę utworzonych miejsc pracy, kwota minimalnego wynagrodzenia w rozumieniu przepisów o minimalnym wynagrodzeniu za pracę;
 - c. zindywidualizowanych usług i będzie ukierunkowane w szczególności na wzmocnienie kompetencji biznesowych
3. Zakres i intensywność wsparcia pomostowego oraz okres jego świadczenia, a także wysokość w przypadku wsparcia finansowego, są dostosowane do indywidualnych potrzeb PS z zastrzeżeniem powyższych warunków.
4. Podstawowe wsparcie pomostowe, może być udzielone:
 - a. PS założone przez osoby fizyczne, które w ramach projektu zarejestrują spółdzielnię socjalną/złożą *Wniosek* o zarejestrowanie spółdzielni socjalnej w Krajowym Rejestrze Sądowym przy czym złożenie dokumentów do zarejestrowania spółdzielni socjalnej w KRS nie uprawnia do otrzymania środków finansowych; do otrzymania wsparcia finansowego uprawnione są spółdzielnie socjalne dopiero po ich zarejestrowaniu w KRS;
 - b. przedsiębiorstwom społecznym;
 - c. PS założone przez podmioty ukierunkowane na założenie przedsiębiorstwa społecznego o ile w ramach projektu zarejestrują przedsiębiorstwo społeczne (osób prawnych) w Krajowym Rejestrze Sądowym/złożą *Wniosek* o zarejestrowanie przedsiębiorstwa społecznego

w Krajowym Rejestrze Sądowym, przy czym złożenie dokumentów do zarejestrowania przedsiębiorstwa społecznego w KRS nie uprawnia do otrzymania środków finansowych. Do otrzymania wsparcia finansowego uprawnione są przedsiębiorstwa społeczne zarejestrowane w KRS, a środki przekazywane są na konto przedsiębiorstwa dopiero po przystąpieniu osoby/osób (zatrudnieniu) do PS.

5. Beneficjent zapewnia przedsiębiorstwu społecznemu wsparcie doradcze i pomoc w efektywnym wykorzystaniu środków finansowych i realizacji biznesplanu w początkowym okresie funkcjonowania przedsiębiorstwa społecznego.
6. Wsparcie pomostowe może być udzielane niezależnie od przyznania dotacji, z zastrzeżeniem, że wsparcie pomostowe w formie finansowej musi być powiązane ze stworzeniem miejsca pracy. Oznacza to, iż jeśli w wyniku wsparcia udzielonego w ramach projektu (1 czy 2 typu) powstanie miejsce pracy, to Beneficjent może udzielić wsparcie pomostowe, w tym również w postaci finansowej.
7. Wsparcie pomostowe jest realizowane na podstawie *Umowy o udzielenie wsparcia pomostowego* i udzielane na podstawie *Wniosku o udzielenie podstawowego wsparcia pomostowego* lub na podstawie *poszerzonego wniosku o przyznanie środków finansowych i wsparcia pomostowego i Umowy o przyznanie środków finansowych i udzielenie wsparcia pomostowego*.
8. *Wniosek* winien zawierać:
 - imię i nazwisko składającego *Wniosek*;
 - nazwę podmiotu, w którym utworzone zostało miejsce pracy oraz jego adres;
 - cele jakie planuje się zrealizować przy wykorzystaniu wsparcia pomostowego zarówno w formie finansowej, jak i w formie zindywidualizowanych usług;
 - planowane daty rozpoczęcia i zakończenia korzystania ze wsparcia pomostowego;
 - zakres wsparcia pomostowego podstawowego (i/lub przedłużonego, w tym w szczególności: wnioskowaną kwotę wsparcia finansowego oraz okres realizacji wsparcia, zakres niefinansowych usług towarzyszących oraz uzasadnienie konieczności udzielenia wsparcia).
9. Podstawowe wsparcie pomostowe udzielane jest przez okres co najmniej 6 miesięcy liczonych od dnia podpisania *Umowy o udzielenie wsparcia pomostowego* lecz nie dłuższy niż 12 miesięcy.
10. Decyzję o przyznaniu podstawowego wsparcia pomostowego podejmuje Beneficjent. Beneficjent uzasadnia na piśmie decyzję o przyznaniu wsparcia pomostowego, Listę podmiotów, którym przyznano wsparcie publikuje na swojej stronie internetowej i podpisuje z przedsiębiorstwem społecznym *Umowę o udzielenie wsparcia pomostowego*, która określa w szczególności wartość i warunki wypłaty środków oraz zakres i zasady wsparcia, w szczególności:
 - nazwę projektu realizowanego przez beneficjenta;
 - numer umowy;
 - strony umowy;
 - przedmiot umowy;
 - wysokość wsparcia finansowego i sposób jego przekazania oraz rozliczania;
 - okres podstawowego wsparcia pomostowego;

- zobowiązanie uczestnika projektu do korzystania z podstawowego (przedłużonego) wsparcia pomostowego zgodnie z zasadami określonymi przez beneficjenta;
 - zobowiązanie uczestnika projektu do poddawania się kontroli w zakresie prawidłowości korzystania z podstawowego (przedłużonego) wsparcia pomostowego i przestrzegania zasad pomocy publicznej/ *de minimis*;
 - zobowiązanie uczestnika projektu - PS do zwrotu udzielonego wsparcia finansowego w przypadku jego wykorzystania niezgodnie z zapisami umowy, przepisami prawa oraz zasadami obowiązującymi w ramach RPO WZ, w szczególności *Wytucznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020*;
 - warunki zmiany umowy;
 - warunki rozwiązania umowy
 - warunki zabezpieczenia umowy (opisano w rozdziale VI).
11. W uzasadnionych przypadkach istnieje możliwość przedłużenia podstawowego wsparcia pomostowego nie dłużej niż do 12 miesiąca od dnia podpisania *Umowy o udzielenie wsparcia pomostowego*. Przedłużone wsparcie pomostowe udzielane jest na *Wniosek o udzielenie przedłużonego wsparcia pomostowego przedsiębiorstwu społecznemu* składany do Beneficjenta.
12. W przypadku *Wniosku o udzielenie przedłużonego wsparcia pomostowego*, Beneficjent wydaje opinię co do zasadności przedłużenia wsparcia pomostowego (Instytucja Organizująca Konkurs może podjąć decyzję o włączeniu się w proces opiniowania *Wniosku*, o ile uzna to za stosowne). Po pozytywnym zaopiniowaniu *Wniosku* Beneficjent podpisuje aneks do *Umowy o udzielenie wsparcia pomostowego*.
13. Beneficjent przygotowuje dokumenty dla przewidzianej w ramach projektu grupy docelowej i założonych form wsparcia.
14. Przed wypłatą I transzy wsparcia pomostowego, PS zobowiązane jest udokumentować powstanie obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne i Fundusz Pracy dot. osób, na zatrudnienie których zostało przyznane wsparcie, a także zrealizować wszystkie inne wymagane prawem obowiązki związane z:
- utworzeniem nowego miejsca pracy;
 - uruchomieniem przedmiotowej działalności wskazanej w Biznesplanie
15. Rozliczenie przekazanego wsparcia pomostowego w formie finansowej odbywa się na podstawie poniższych dokumentów:
- a. zestawienie wydatków zgodnie z katalogiem wydatków stanowiących załącznik nr 1 do niniejszego dokumentu, poświadczające rozliczenie co najmniej 70% otrzymanej transzy¹³,
 - b. oświadczenie o niefinansowaniu wydatków ujętych w w/w zestawieniu z innych źródeł publicznych (np. Fundusz Pracy, PFRON)

¹³ Beneficjent w wyjątkowych sytuacjach może przyjąć inny niż wskazany procent rozliczenia dotychczas przekazanych środków.

c. potwierdzonych za zgodność z oryginałem kopii opłacenia składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne oraz zaliczki na podatek dochodowy od zatrudnionych osób, na które zostało udzielone wsparcie, składanych do Beneficjenta po otrzymaniu każdej z transz wsparcia do 20 dnia następnego miesiąca oraz do 25 dni po otrzymaniu ostatniej transzy wsparcia pomostowego podstawowego, przy czym do rozliczenia transzy wymagane jest rozliczenie co najmniej 70% otrzymanej transzy wsparcia¹⁴.

16. Beneficjent dopuszcza wypłatę wsparcia pomostowego w inny sposób niż opisany –na uzasadniony, pisemny wniosek PS lub w przypadku, kiedy Beneficjent nie dysponuje odpowiednią wysokością środków na rachunku przedmiotowego projektu lub w innych uzasadnionych celem działania przypadkach.
17. Wypłata kolejnych transz wsparcia pomostowego następuje pod warunkiem rozliczenia otrzymanych wcześniej transz.

X. Pomoc publiczna w ramach Działania 7.3 RPO WZ

1. W ramach RPO WZ 2014 – 2020 realizacja typów projektów objętych pomocą publiczną powinna odbywać się w oparciu o *Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z 2 lipca 2015 r. w sprawie udzielenia pomocy de minimis oraz pomocy publicznej w ramach programów operacyjnych finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020 (Dz. U. 2015 poz. 1073), zapisy Regulaminu konkursu oraz Instrukcji wypełniania wniosku o dofinansowanie projektu*
2. Pomoc finansowa przekazywana Beneficjentowi na realizację projektu nie stanowi pomocy publicznej pod warunkiem nie wykorzystywania jej do celów gospodarczych w rozumieniu przepisów dotyczących pomocy publicznej/*pomocy de minimis*.
3. Pomoc udzielana podmiotom w ramach projektu stanowi *pomoc de minimis* lub pomoc publiczną zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
4. W projektach współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Działania 7.3 *pomoc publiczna/pomoc de minimis* może wystąpić na drugim poziomie tj. beneficjent wsparcia nie jest jednocześnie beneficjentem pomocy. Oznacza to, że Beneficjent zobowiązany jest przed udzieleniem wsparcia w ramach Działania 7.3 zidentyfikować, czy udzielane wsparcie uczestnikom/podmiotom kwalifikuje się do pomocy publicznej/*de minimis*, zbadanie przed udzieleniem wsparcia czy uczestnik – beneficjent pomocy nie podlega wykluczeniu z udzielania pomocy publicznej/*de minimis*, określenie wartości pomocy w stosunku do planowanych form wsparcia przed udzieleniem wsparcia oraz ponownie na dzień zawarcia umowy o udzielenie wsparcia, a także zbadanie czy nie zachodzą przesłanki wykluczające dany podmiot z udzielania pomocy publicznej, *pomocy de minimis* oraz potwierdzenie przeprowadzonej weryfikacji stosownymi dokumentami (np. formularz informacji przedstawiony przy ubieganiu się o pomoc *de minimis*, stosowne oświadczenia i zaświadczenia składane przez beneficjenta pomocy, przeliczenie wartości udzielonej pomocy według kursu

¹⁴ Beneficjent w wyjątkowych sytuacjach może przyjąć inny niż wskazany procent rozliczenia dotychczas przekazanych środków.

euro aktualnego na dzień zawarcia umowy, zaświadczenie o udzieleniu pomocy/ *pomocy de minimis*, zgłoszenie do UOKiK poprzez system SHRIMP;

5. Beneficjent jest udzielającym pomocy publicznej/ *de minimis*, w związku z tym, zobowiązany jest do udzielania jej zgodnie z przepisami prawa podmiotom uprawnionym do jej otrzymania.
6. Beneficjent zobowiązany jest zawrzeć odpowiednie zapisy w umowie o świadczenie usług szkoleniowo - doradczych, przyznanie dotacji, czy przyznania wsparcia pomostowego dotyczące udzielonej pomocy.
7. Zgodnie ze stanowiskiem Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju i UOKiK wyrażonym w piśmie z dnia 26 kwietnia 2018 r., znak: DES.III.563.100.2018.JSCH :
 - a. działania w ramach animacji lokalnej z uwagi na charakter podejmowanych działań nie należy traktować ich jako spełniające kryteria pomocy publicznej/ *de minimis* ;
 - b. szkolenia i doradztwo biznesowe z zakresu np. księgowości, doradztwa prawnego i podatkowego, planowania, zarządzania, marketingu należy uznać za objęte przepisami pomocy publicznej/ *de minimis*, z uwagi na to, że uczestnictwo w takich szkoleniach ułatwia funkcjonowanie i rozwój firm, a więc przynosi korzyści istniejącemu lub nowo utworzonemu przedsiębiorstwu. Tak samo należy postępować w przypadku szkoleń ukierunkowanych na pomoc w tworzeniu konkretnego przedsiębiorstwa, o tematyce dostosowanej do potrzeb tego podmiotu;
 - c. za pomoc *de minimis* należy uznać pokrycie kosztów uczestnictwa w szkoleniach i doradztwa biznesowego dla uczestników projektu będących już przedsiębiorstwami w momencie przystąpienia do projektu (samodzielnie lub w ramach grupy inicjatywnej), jeżeli uzyskane umiejętności i wiedza będą miały bezpośrednie przełożenie na prowadzoną działalność gospodarczą – w powyższym przypadku nie można wykluczyć, że zdobyta wiedza i umiejętności zostaną wykorzystane do prowadzenia obecnej działalności;
 - d. w przypadku pokrycia kosztów uczestnictwa w szkoleniach i doradztwa biznesowego dla uczestników projektu i podjęcia przez nich działalności gospodarczej – nowo utworzony podmiot będzie ostatecznym beneficjentem pomocy. Przedsiębiorstwo to bowiem skutecznie się zawiązując i podejmując działalność gospodarczą ostatecznie skorzysta ze środków finansowych oraz wsparcia doradczego (a nie tylko jego założyciele). W tej sytuacji za pomoc *de minimis* uznać należy wsparcie doradcze i szkoleniowe otrzymane w okresie bezpośrednio poprzedzającym utworzenie PES, tj. do 3 miesięcy wstecz od dnia utworzenia PS;
 - e. w przypadku osób fizycznych i innych podmiotów ekonomizujących się, które w szkoleniu uczestniczyły, ale ostatecznie nie zdecydowały się na rozpoczęcie działalności gospodarczej w ramach PS, pokrycie kosztów uczestnictwa w szkoleniach i doradztwie nie powinny być kwalifikowane jako pomoc publiczna/ *de minimis*;
 - f. pomoc publiczna/ *de minimis* może wystąpić w przypadku podmiotów reintegracyjnych (CIS, KIS, WTZ), w sytuacji gdyż obok działalności reintegracyjno-zawodowej prowadzą działalność gospodarczą. Działalność wytwórcza, handlowa lub usługowa realizowana przez CIS, na gruncie orzecznictwa traktowana jest jako działalność gospodarcza, zaś CISy

w tym kontekście jako przedsiębiorstwa. Oznacza to, iż sam przepis art. 9 ust. 2 ustawy o zatrudnieniu socjalnym, który wyłącza prowadzoną przez CIS działalność wytwórczą, usługową lub handlową spod działalności gospodarczej, nie jest wystarczającą przesłanką do uznania, że finansowanie ze środków publicznych ich działalności nie stanowi pomocy publicznej;

- g. podczas rozpatrywania możliwości wystąpienia pomocy publicznej/*de minimis* należy ocenić, czy uzyskana korzyść uprzywilejowuje dany podmiot w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej oraz w jakim stopniu działalność wytwórcza, handlowa lub usługową stanowi potencjalną konkurencję dla innych przedsiębiorstw prowadzących tę samą działalność. Jeśli jednak działalność ma głównie wymiar społeczny, polegający na reintegracji zawodowo-społecznej wynikającej z ustawy o zatrudnieniu socjalnym, a działania adresowane są do społeczności lokalnej, a działalność wytwórcza, handlowa lub usługowa polega na oferowaniu produktów bądź świadczenia usług w zakresie, który nie ma wpływu na wymianę handlową między państwami członkowskimi UE, wówczas udzielana wsparcie nie będzie stanowiło pomocy publicznej, natomiast może być traktowane jako pomoc *de minimis*. Przy ocenie danej działalności należy kierować się możliwością występowania na określonym rynku rzeczywistej lub potencjalnej konkurencji ze strony innych podmiotów.
- h. zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 lipca 2017 r. w sprawie przyznawania środków na podjęcie działalności na zasadach określonych dla spółdzielni socjalnych, środki przyznane bezrobotnemu, absolwentowi CIS, KIS lub opiekunowi stanowią pomoc *de minimis* w rozumieniu przepisów rozporządzenia Komisji (UE) nr 1470/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* i są udzielane zgodnie z przepisami tego rozporządzenia (z wyłączeniem środków przyznawanych w zakresie krajowego transportu taksówkami).

IX. Załączniki:

1. Katalog wydatków w ramach wsparcia pomostowego w formie finansowej

KATALOG WYDATKÓW**W RAMACH WSPARCIA POMOSTOWEGO W FORMIE FINANSOWEJ**

Wsparcie pomostowe jest ukierunkowane w szczególności na wzmocnienie kompetencji biznesowych przedsiębiorstwa i służy pokryciu wyłącznie uzasadnionych obligatoryjnych kosztów i opłat związanych z rozpoczęciem i prowadzeniem działalności przedsiębiorstwa społecznego, tj.:

L. P.	Nazwa kosztu
1	Obowiązkowe składki na ubezpieczenie społeczne od osób, na które zostało przyznane wsparcie pomostowe: a) po stronie pracodawcy (emerytalne, rentowe, wypadkowe, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych), b) po stronie pracownika (emerytalne, rentowe, chorobowe)
2	Podatek dochodowy oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne od w/w osób
3	Inne koszty pracodawcy ponoszone w związku z funkcjonowaniem nowego miejsca pracy (utworzonego w nowym przedsiębiorstwie), w tym w szczególności koszty obowiązkowych badań lekarskich, obowiązkowych szkoleń bhp, koszty zakupu odzieży ochronnej i obuwia roboczego oraz inne koszty ochrony pracy (jeżeli prawo nakłada obowiązek posiadania ich na danym stanowisku pracy) oraz inne związane z kosztami pracy
4	Koszty administracyjne, w tym: a) opłaty za wynajem/dzierżawę pomieszczeń w części bezpośrednio wykorzystywanej do prowadzenia działalności gospodarczej; b) podatek od nieruchomości i inne wymagane prawem daniny publiczne (np. abonament radiowo – telewizyjny);
5	Koszty eksploatacji pomieszczeń wykorzystywanych do prowadzenia działalności gospodarczej: a) opłaty za energię elektryczną, b) opłaty za ogrzewanie (energia ciepła, gaz, olej opałowy, inne paliwa stałe i płynne), c) opłaty za wodę i ścieki, d) koszty wywozu odpadów i nieczystości, e) inne
6	Koszty najmu, dzierżawy lub leasingu maszyn i urządzeń oraz pomieszczeń wykorzystywanych do prowadzenia działalności gospodarczej
7	Koszty usług telekomunikacyjnych i teleinformatycznych (telefon, internet, naprawy)
8	Koszty ubezpieczeń związanych z działalnością gospodarczą: a) OC oraz majątkowe, w tym ubezpieczenie OC pojazdów, b) NNW pracowników, c) inne
9	Koszty materiałów biurowych i piśmiennych, w tym tusze i tonery do drukarek, urządzeń wielofunkcyjnych będących własnością spółdzielni, ujętych w ewidencji przedsiębiorstwa
10	Koszty obsługi (napraw, konserwacji oraz zakupów materiałów służących naprawie (eksploatacyjnych)) składników majątku trwałego, ujętych w ewidencji przedsiębiorstwa
11	Koszty obsługi księgowej i inne usługi związane z prowadzeniem działalności
12	Koszty opłat pocztowych i kurierskich
13	Koszty materiałów promocyjno-informacyjnych (poza pakietem marketingowym OWES)

14	<p>Inne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wynikające ze specyfiki rodzaju działalności gospodarczej (np. raty leasingowe, paliwo, abonament RTV, opłaty do ZAiKS, opłaty za utylizację odpadów medycznych, opłaty za koncesje, pozwolenia) - służące bezpośrednio prowadzeniu działalności gospodarczej przez przedsiębiorstwo społeczne
----	--

Wydatki w ramach wsparcia pomostowego nie mogą pokrywać się z wydatkami zakwalifikowanymi do dofinansowania w ramach dotacji na stworzenie miejsc pracy.